Вторник, 27 април 2021 г.

P9_TA(2021)0124

Създаване на програма „Хоризонт Европа“ и определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите ***II

Законодателна резолюция на Европейския парламент от 27 април 2021 г. относно позицията на Съвета на първо четене с оглед на приемането на регламента на Европейския съвет и на Съвета за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (07064/2/2020 — C9-0111/2021 — 2018/0224(COD))

(Обикновена законодателна процедура: второ четене)

(2021/C 506/25)

Европейският парламент,

— като взе предвид позицията на Съвета на първо четене (07064/2/2020 — C9-0111/2021),

— като взе предвид становищата на Европейския икономически и социален комитет от 17 октомври 2018 г. ([1]) и от 16 юли 2020 г. ([2]),

— като взе предвид становището на Комитета на регионите от 9 октомври 2018 г. ([3]),

— като взе предвид позицията си на първо четене ([4]) относно предложението на Комисията до Европейския парламент и до Съвета (COM(2018)0435),

— като взе предвид измененото предложение на Комисията (COM(2020)0459),

— като взе предвид член 294, параграф 7 от Договора за функционирането на Европейския съюз,

— като взе предвид временното споразумение, одобрено от компетентната комисия в съответствие с член 74, параграф 4 от Правилника за дейността,

— като взе предвид член 67 от своя Правилник за дейността,

— като взе предвид препоръката за второ четене на комисията по промишленост, изследвания и енергетика (A9-0122/2021),

1. одобрява позицията на Съвета на първо четене;

2. одобрява съвместното изявление на Парламента, Съвета и Комисията, приложено към настоящата резолюция;

3. одобрява своето изявление, приложено към настоящата резолюция;

4. приема за сведение изявленията на Съвета и на Комисията, приложени към настоящата резолюция;

5. констатира, че актът е приет в съответствие с позицията на Съвета;

6. възлага на своя председател да подпише акта заедно с председателя на Съвета в съответствие с член 297, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз;

7. възлага на своя генерален секретар да подпише акта, след като е направена проверка за надлежното изпълнение на всички процедури, и съвместно с генералния секретар на Съвета да пристъпи към публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*;

8. възлага на своя председател да предаде позицията на Парламента съответно на Съвета и на Комисията, както и на националните парламенти.

([1]) ОВ C 62, 15.2.2019 г., стр. 33.
([2]) ОВ C 364, 28.10.2020 г., стр. 124.
([3]) ОВ C 461, 21.12.2018 г., стр. 79.
([4]) Приети текстове от 17.4.2019 г., P8_TA(2019)0395.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Съвместно политическо изявление относно повторното използване на отменени средства в „Хоризонт Европа“

В Съвместната декларация относно повторното използване на отменени средства във връзка с програмата за научни изследвания ([1]) Европейският парламент, Съветът и Комисията се споразумяха да предоставят отново в полза на програмата за научни изследвания бюджетни кредити за поети задължения в размер до 0,5 милиарда евро (по цени от 2018 г.) от отменени бюджетни кредити за периода 2021—2027 г., която сума произтича от пълно или частично неизпълнение на проекти, принадлежащи към рамковата програма „Хоризонт Европа“ или нейния предшественик „Хоризонт 2020“, както е предвидено в член 15, параграф 3 от Финансовия регламент. Без да се засягат правомощията на бюджетния орган и правомощията на Комисията по изпълнението на бюджета, Европейският парламент, Съветът и Комисията се споразумяват индикативното разпределение на тази сума да бъде, както следва:

— 300 000 000 EUR по постоянни цени от 2018 г. за клъстер „Цифрова сфера, промишленост и космическо пространство“, по-специално за научни изследвания в областта на квантовите технологии;

— 100 000 000 EUR по постоянни цени от 2018 г. за клъстер „Климат, енергия и мобилност“; и

— 100 000 000 EUR по постоянни цени от 2018 г. за клъстер „Култура, творчество и приобщаващо общество“.

Изявление на Парламента относно споразумения за асоцииране

Член 218, параграф 6, втора алинея, буква а), подточка i) от ДФЕС предвижда одобрението на Европейския парламент в случай на споразумения за асоцииране по смисъла на член 217 от ДФЕС. Освен това условията, уреждащи асоциирането на трета държава към „Хоризонт Европа“, често са част от такива споразумения за асоцииране. За да даде одобрението си, Европейският парламент трябва да бъде информиран незабавно и изчерпателно на всички етапи на процедурата в съответствие с член 218, параграф 10 от ДФЕС. Освен това, за да се гарантира подходящ парламентарен контрол, е необходимо тези споразумения да обхващат всички съответни аспекти на отношенията на Съюза с дадена трета държава по отношение на „Хоризонт Европа“.

Ето защо Европейският парламент очаква, че когато съгласно член 218, параграф 9 от ДФЕС Съветът приеме решение за установяване на позициите, които трябва да се заемат от името на Съюза в рамките на орган, създаден със споразумение, което включва асоциирането на трета държава към „Хоризонт Европа“, тези позиции не водят до заобикаляне на изискването за получаване на одобрение от Европейския парламент, като оставят на този орган да определи съществените аспекти на участието на тази трета държава в „Хоризонт Европа“.

Поради това Европейският парламент счита, че такива решения на Съвета съгласно член 218, параграф 9 от ДФЕС, когато засягат части от споразумения за асоцииране, които се отнасят до асоциирането на трета държава към „Хоризонт Европа“, следва да бъдат сведени до абсолютния минимум. Освен това, ако приемането на такова решение на Съвета се разглежда от преговарящия от страна на Съюза или от Съвета или от неговата специална комисия при отправянето на указания до преговарящия, Европейският парламент очаква да бъде информиран незабавно и изчерпателно на всички етапи от процедурата, включително като му бъде предоставено мотивирано становище относно причините, поради които приемането на позиция от името на Съюза от орган, създаден със споразумение, е необходимо за постигането на целите на Съюза, определени в [Регламента за „Хоризонт Европа“] и [решението на Съвета за създаване на специфичната програма].

Декларация на Комисията относно съображение 47

Комисията възнамерява да изпълнява бюджета на инструмент „Ускорител“ на ЕСИ по начин, който да гарантира, че подпомагането само с безвъзмездни средства за МСП, включително за новосъздадени предприятия, отговаря на подпомагането, предоставено от бюджета на инструмента за МСП в рамките на програмата „Хоризонт 2020“, в съответствие с условията, определени в член 48, параграф 1 и съображение 47 от Регламента за „Хоризонт Европа“.

Декларация на Комисията относно член 6

При поискване Комисията възнамерява да обменя мнения с компетентната комисия в Европейския парламент относно: i) списъка на потенциалните кандидати за партньорства въз основа на членове 185 и 187 от ДФЕС, които ще бъдат обхванати от (първоначални) оценки на въздействието; ii) списъка на примерни мисии, определени от комитетите за мисиите; iii) резултатите от стратегическия план преди официалното му приемане, и iv) ще представя и споделя документи, свързани с работните програми.

([1]) ОВ C 444 I, 22.12.2020 г., стр. 3.

Вторник, 27 април 2021 г.

Декларация на Комисията относно етиката/ научните изследвания на стволови клетки — член 19

По отношение на Рамковата програма „Хоризонт Европа“ Европейската комисия предлага при вземането на решения относно финансирането от ЕС в областта на научните изследвания на стволови клетки от човешки ембриони да продължи използването на етичната рамка, прилагана в Рамковата програма „Хоризонт 2020“.

Европейската комисия предлага да продължи използването на тази етична рамка, тъй като тя е развила, въз основа на събрания опит, един отговорен подход в тази многообещаваща област на науката и е доказала, че работи по задоволителен начин в контекста на програма за научни изследвания, в която участват изследователи от много държави с много различни нормативни уредби.

1. В решението относно Рамковата програма „Хоризонт Европа“ от финансиране от Съюза изрично са изключени три области на научните изследвания:

— изследователски дейности, насочени към клониране на човека с цел възпроизводство;

— изследователски дейности, насочени към изменение на генното наследство на човека, в резултат на които промените могат да станат унаследими;

— изследователски дейности, насочени към създаване на човешки ембриони единствено с цел научни изследвания или за набавяне на стволови клетки, включително посредством трансфер на ядра от соматични клетки.

2. Няма да се финансират дейности, които са забранени във всички държави членки. Няма да се финансира определена дейност в държава членка, в която тази дейност е забранена.

3. Решението относно „Хоризонт Европа“ и разпоредбите за етичната рамка, уреждаща финансирането от Съюза на изследвания на стволови клетки от човешки ембриони, в никакъв случай не означава ценностна оценка на регулаторните или етичните рамки, уреждащи подобни изследвания в държавите членки.

4. Когато отправя покани за представяне на предложения, Европейската комисия не настоява изрично за използването на стволови клетки от човешки ембриони. Използването на човешки стволови клетки, били те от възрастни индивиди, или от ембриони, е по усмотрение на учените с оглед на целите, които те желаят да постигнат. На практика преобладаващата част от средствата на Съюза за изследване на стволови клетки е насочена към използването на стволови клетки от възрастни индивиди. Няма причина това да се промени съществено в „Хоризонт Европа“.

5. Всеки проект, който предлага използване на стволови клетки от човешки ембриони, трябва да премине успешно научна оценка, при която необходимостта от използването на такива стволови клетки за постигане на научните цели се оценява от независими научни експерти.

6. Предложения, преминали успешно научната оценка, след това подлежат на строго оценяване за съответствие с етичните стандарти, организирано от Европейската комисия. При тази оценка на съответствието с етичните стандарти се вземат предвид принципите, отразени в Хартата на основните права на ЕС и съответните международни конвенции, като Конвенцията на Съвета на Европа за правата на човека и биомедицината, подписана в Овиедо на 4 април 1997 г., и допълнителните протоколи към нея, и Всеобщата декларация за човешкия геном и правата на човека, приета от ЮНЕСКО. Оценката за съответствие с етичните стандарти също така служи за проверка дали предложенията са съобразени с правилата на държавите, в които ще се извършват научните изследвания.

7. В определени случаи проверка за съответствие с етичните стандарти може да се извърши в хода на осъществяването на проекта.

8. Всеки проект, който предлага използване на стволови клетки от човешки ембриони, трябва да получи одобрение от съответната национална или местна комисия по етика преди започването на съответните дейности. Трябва да се спазват всички национални правила и процедури, включително по отношение на такива въпроси, като съгласие на родителя, липса на финансов стимул и т.н. Ще бъдат извършвани проверки дали проектът посочва лицензирането и мерките за контрол, които ще бъдат предприети от компетентните органи на държавата членка, в която ще се извършва научното изследване.

9. Всяко предложение, преминало успешно научната оценка, националните или местните проверки за съответствие с етичните стандарти и европейската оценка за съответствие с етичните стандарти, ще бъде представено за одобрение, за всеки отделен случай, на държавите членки, които заседават като комитет, действащ в съответствие с процедурата по разглеждане. Няма да се финансират проекти, включващи използването на стволови клетки от човешки ембриони, които не са получили одобрение от държавите членки.

10. Европейската комисия ще продължи да работи за това, резултатите от научните изследвания в областта на стволовите клетки, финансирани от Съюза, да бъдат широко достъпни за всички изследователи в полза на пациентите във всички държави.

11. Европейската комисия ще подкрепя действия и инициативи, които допринасят за координация и рационализиране на изследванията в областта на стволовите клетки от човешки ембриони в рамките на отговорен етичен подход. По-специално Комисията ще продължи да подкрепя европейския регистър на клетъчни линии от стволови клетки от човешки ембриони. Подкрепата за такъв регистър ще даде възможност за мониторинг на съществуващите стволови клетки от човешки ембриони в Европа, ще допринесе за максималното им използване от учените и може да спомогне за избягването на ненужното създаване на нови линии от стволови клетки.

12. Европейската комисия ще продължи с настоящата практика и няма да внася в комитета, действащ в съответствие с процедурата по разглеждане, предложения за проекти, включващи научноизследователски дейности, при които се унищожават човешки ембриони, включително за набавяне на стволови клетки. Изключването от финансиране на този етап от научните изследвания няма да попречи на финансирането от страна на Съюза на следващи етапи, включващи стволови клетки от човешки ембриони.

Декларация на Комисията относно член 5

Комисията приема за сведение компромиса, постигнат от съзаконодателите по отношение на формулировката на член 5. Според Комисията специфичната програма за научни изследвания в областта на отбраната, посочена в член 1, параграф 2, буква в), се ограничава само до научноизследователските действия в рамките на бъдещия Европейски фонд за отбрана, докато развойните действия се разглеждат извън обхвата на настоящия регламент.

Декларация на Комисията относно правата на човека — член 16, параграф 1, буква г)

Комисията всецяло подкрепя зачитането на правата на човека, както е посочено в член 21, втора алинея от Договора за Европейския съюз: „Съюзът се стреми да развива отношения и да изгражда партньорства с трети страни и с международните, регионалните или световните организации, които споделят принципите, посочени в първа алинея“. Комисията обаче изразява съжаление във връзка с включването на „зачитането на правата на човека“ в набора от критерии, които третите държави трябва да изпълнят, за да отговарят на условията за асоцииране към програмата съгласно член 16, параграф 1, буква г). В никоя друга програма на ЕС по бъдещата многогодишна финансова рамка не е счетено за необходимо да се включи такова изрично упоменаване, като същевременно е безспорно, че във външните си отношения с трети държави ЕС се стреми да провежда във всичките си инструменти и области на политиката последователен подход към защитата на правата на човека, от който Комисията следва да се ръководи при изпълнението на настоящата разпоредба.

Изявление на Съвета

Съветът призовава Комисията да осигури възможно най-широко участие на Съвета по време на преговорите за споразумения за асоцииране на трети държави към програми на Съюза, включително Рамковата програма на ЕС за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, в съответствие с член 218 от ДФЕС. За тази цел, в съответствие с член 218, параграф 4 от ДФЕС Съветът може да определи специален комитет, като преговорите трябва да се водят в консултация с него, включително във връзка с изготвянето и съдържанието на тези споразумения.

Във връзка с това Съветът припомня принципа на лоялно сътрудничество между институциите на ЕС, установен в член 13, параграф 2, второ изречение от ДЕС, и съответната съдебна практика на Съда на ЕС относно член 218, параграф 4 от ДФЕС, съгласно който Комисията трябва да предоставя на специалния комитет всички необходими сведения и документи, за да може да проследява хода на преговорите; такива сведения са по-специално общите цели и позициите, съответно изложени и застъпени от другите страни през целия период на преговорите, своевременно преди заседанията за водене на преговори, за да може да изразява становище по преговорите и да дава насоки за тях ([2]).

Когато вече съществуват споразумения за асоцииране на трети държави към програми на Съюза, които включват постоянно упълномощаване на Комисията да определя конкретните ред и условия, приложими за всяка държава по отношение на участието ѝ в дадена програма, и когато Комисията се подпомага в тази задача от специален комитет, Съветът припомня, че по време на преговорния процес Комисията трябва да действа систематично в консултация с този специален комитет, например като споделя проекти на текстове преди срещите със съответните трети държави и като предоставя редовни брифинги и информационни сесии.

Когато вече съществуват споразумения за асоцииране на трети държави към програми на Съюза, но не е предвиден специален комитет, Съветът счита, че по време на преговорния процес Комисията следва по подобен начин да взаимодейства систематично със Съвета и неговите подготвителни органи при определянето на конкретните ред и условия за асоцииране към „Хоризонт Европа“.

([2]) Вж. решение от 16 юли 2015 г., *Комисия/Съвет*, C-425/13, EU:C:2015:483, точка 66.

Вторник, 27 април 2021 г.

Декларация на Комисията относно международното сътрудничество

Комисията приема за сведение едностранната декларация на Съвета, която в съответствие с Договора, съдебната практика на Съда на ЕС и принципа на институционалния баланс ще отчете надлежно, когато провежда консултации със специалния комитет съгласно член 218, параграф 4 от ДФЕС.

Изявление на Съвета относно член 5

Съветът припомня, че от член 179, параграф 3 и член 182, параграф 1 от ДФЕС, разглеждани заедно, следва, че Съюзът може да приеме само една многогодишна рамкова програма, обхващаща всички действия на Съюза в областта на научните изследвания и технологичното развитие. Поради това Съветът е на мнение, че Европейският фонд за отбрана, посочен в член 1, параграф 2, буква в) от Регламента за създаване на Рамковата програма на Съюза за научни изследвания „Хоризонт Европа“, обхващащ както научноизследователските дейности, така и дейностите за технологично развитие на този фонд, е специфична програма за изпълнение на рамковата програма по смисъла на член 182, параграф 3) от ДФЕС и попада в обхвата на регламента за създаване на посочената рамкова програма.